

UCHWAŁA NR XXIII/230/2012
RADY MIEJSKIEJ W MUROWANEJ GOŚLINIE
z dnia 18 grudnia 2012 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2013 - 2015.

Na podstawie art. 18 ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. nr 142, poz. 1591, ze zm.) w związku z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887) Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta i Gminy Murowana Goślina na lata 2013 – 2015 stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA NA LATA 2013 - 2015

**URZĄD MIASTA I GMINY MUROWANA GOŚLINA
UL. POZNAŃSKA 18
62-095 MUROWANA GOŚLINA
www.murowana-goslina.pl**

LISTOPAD 2012 r

I WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania rodziny na lata 2013-2015 powstał jako element realizacji postanowień Ustawy o Wspieraniu Rodziny i Pieczy Zastępczej¹, która powstała „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych (...), dla dobra rodziny (...) w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”².

Program przedstawia kierunki działań, zmierzających do stworzenia dogodnych warunków dla rozwoju rodziny i opieki nad dzieckiem ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych.

Program posłuży w przyszłości jako jeden z niezbędnych dokumentów przy ubieganiu się o dodatkowe środki finansowe w ramach ogłaszanych konkursów lub programów.

Rodziny, które radzą sobie z własnymi problemami możemy nazwać funkcjonalnymi. Są jednak takie, które nie potrafią rozwiązać sytuacji kryzysowych i wymagają pomocy z zewnątrz. Wówczas instytucje oraz służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia określonych działań. Złożoność problemów bardzo często wymaga interdyscyplinarnych rozwiązań.

Najczęstsze niepokojące zjawiska destabilizujące życie rodzin to: alkoholizm, przemoc w rodzinie czy niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Z tego względu rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitoringu ze strony pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, pracownika rejonowych przychodni lekarskich, dzielnicowego, kuratora oraz przedstawiciela innych instytucji mających kontakt z rodziną. Każda niepokojąca sytuacja powinna uruchomić działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan postępowania.

Jednakże nie należy zapominać o tym, że podstawową rolę opiekuńczo – wychowawczą sprawuje rodzina i rolą instytucji jest jej

¹ Ustawa z dn. 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887),

² Tamże

wspieranie i wspomaganie, tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Założeniem niniejszego programu jest wsparcie rodziny na wczesnym etapie, kiedy zaczynają pojawiać się problemy i eliminowanie sytuacji, kiedy dziecko trzeba odseparować od rodziny.

II Diagnoza rozmiarów problemów społecznych wpływających na rodzinę

Gmina Murowana Goślina należy do powiatu poznańskiego, zamieszkuje ją 16.228³. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw zamieszkanym przez 6.080 mieszkańców i miasto Murowana Goślina z 10.148 mieszkańcami.

Tabela nr 1: Stan ludności na dzień 31.12.2011 r.:

LICZBA LUDNOŚCI WG WIEKU			
WIEK	MIASTO	WIEŚ	RAZEM
0-18	1968	1414	3382
19-65	7182	3956	11138
Pow. 65	998	710	1708
Razem	10148	6080	16228

Źródło: Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Murowanej Goślinie

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ośrodek udziela wsparcia osobom i rodzinom z powodów wskazanych w tabeli nr 2.

³ Dane na 31.12.2011, Urząd Stanu Cywilnego w Murowanej Goślinie

Tabela nr 2: powody udzielania pomocy

Źródła trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem wg stanu na dzień 31.12.2011 r.		
	2009	2010	2011
Ubóstwo	144	163	152
Sieroctwo	1	0	0
Bezdomność	8	14	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	75	73	60
W tym wielodzietność	45	43	39
Bezrobocie	74	88	93
Niepełnosprawność	114	105	86
Długotrwała lub ciężka choroba	132	116	102
Bezradność dot. spraw opiekuńczo – wychowawczych i socjalno-bytowych	62	58	56
W tym rodziny niepełne	45	41	42
W tym rodziny wielodzietne	20	16	15
Przemoc w rodzinie	10	3	2
Alkoholizm	34	28	22
Narkomania	1	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	6	7
Zdarzenie losowe	4	2	4
Sytuacja kryzysowa	2	4	1
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Najczęstszymi przyczynami korzystania ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej było: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie. W dalszej kolejności niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i socjalno – bytowych oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

Bezrobocie, z którego wynika większość trudnych sytuacji to zjawisko polegające na tym, że część ludzi w wieku produkcyjnym, poszukujących pracy i akceptujących aktualny poziom zatrudnienia nie znajduje jej.

Bezrobotny wg Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy to „...osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczących się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli: ukończyła 18 lat, nie ukończyła 60 lat – kobieta lub 65 lat mężczyzna (...)”⁴.

Stopa bezrobocia na koniec grudnia 2011 roku w powiecie poznańskim wynosiła 3,7%⁵, natomiast w Polsce 12,5% - co pokazuje, że ten region Wielkopolski na tle kraju wypada bardzo dobrze.

Poniższa tabela pokazuje strukturę bezrobotnych w Gminie Murowana Goślina na przestrzeni lat 2009 – 2011

Tabela nr 3: struktura bezrobotnych w Gminie w latach 2009 - 2011

Lata	2009	2010	2011
razem	310	306	315
kobiety	170	179	185
do 25 r.ż	83	63	74
pow. 50 r.ż	57	67	79
długotrwale bezrobotni	33	64	63

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu

⁴ Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dn. 20 kwietnia 2004 r. Dz. U. z 2008 r. Nr 69 poz.415 art.2 pkt.2

⁵ Dane z Głównego Urzędu Statystycznego

Bezrobocie i wynikające z tego ubóstwo to najważniejsze i najtrudniejsze problemy lokalne. Negatywne społeczne i ekonomiczne skutki bezrobocia to przede wszystkim:

- pogorszenie sytuacji materialnej,
- pogorszenie stanu zdrowia,
- pogorszenie relacji rodzinnych,
- wzrost zachowań patologicznych (alkoholizm, przemoc).

Kolejnym negatywnym zjawiskiem występującym nie tylko na terenie naszej Gminy, a powodującym dezintegrację rodziny jest alkoholizm. Zespół uzależnienia od alkoholu oraz nadużywanie alkoholu negatywnie wpływa nie tylko na osoby pijące ale również na całą rodzinę.

Szczegółowe kierunki działań w zakresie profilaktyki, leczenia oraz pomocy osobom dotkniętym problemem alkoholowym oraz ich rodzinom zawarte są w uchwalanym corocznie przez Radę Miejską Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta i Gminy Murowana Goślina.

Z problemem alkoholowym ściśle związane jest zjawisko przemocy domowej. Podobnie jak w przypadku problemu alkoholowego także ten problem szczegółowo jest zdiagnozowany w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016 Miasta i Gminy Murowana Goślina. Ponadto powołany został Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy, w skład którego wchodzi pracownicy socjalni, kuratorzy, policjanci, pracownicy oświaty oraz pracownicy służby zdrowia. Cykliczne spotkania zespołu pozwalają na szybką reakcję w sytuacji niepokojących sygnałów.

Problemy, które dotyczą współczesną rodzinę m.in. bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, przemoc wskazują na potrzebę wsparcia rodziny na wczesnym etapie, kiedy zaczynają pojawiać się niepokojące sytuacje. Pozwala to zapobiec głębokiemu kryzysowi, który może prowadzić do odebrania dzieci rodzinie.

Poniższa tabela pokazuje dane dotyczące liczby dzieci z terenu Gminy Murowana Goślina umieszczanych w pieczy zastępczej zgodnie z Klasyfikacją Ustawy z dn. 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Tabela nr 4: Liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej

Rok	2009	2010	2011
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej spokrewnionej	3	1	2
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej niezawodowej	2	0	0
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych	0	3	6
RAZEM	5	4	8

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu

Zgodnie z Ustawą z dn. 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) Rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) Rodzinny dom dziecka.

Ustawodawca precyzuje kto tworzy rodziny zastępcze, i tak:

- rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej,
- rodzinę zastępczą spokrewnioną tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,

- rodzinę zastępczą zawodową lub rodzinę zastępczą niezawodową tworzą małżonkowie lub osoba nie pozostająca w związku małżeńskim niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.⁶

III PODSTAWY PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN

Nadrzędnym aktem prawnym regulującym życie w Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja – jest to akt najwyższej wagi, któremu winny być podporządkowane wszystkie ustawy i rozporządzenia regulujące różne aspekty życia społecznego. Ponadto przy realizacji programu należy wziąć pod uwagę m.in.:

1. Ustawę z dn. 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887),
2. Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
3. Ustawę z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
4. Ustawę z dn. 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r nr 70, poz. 473 z późn. zm.)
5. Ustawę z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2005 r. nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

III PROGRAM

Cele i zadania programu mieszczą się w założeniach, celach strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Murowana Goślina i są zgodne z art.176 Ustawy z dn. 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887)

⁶ Ustawa z dn. 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887), art.39,40

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin z dziećmi z terenu gminy Murowana Goślina dotkniętych bądź zagrożonych kryzysem w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

GŁÓWNY CEL PROGRAMU:

Wypracowanie spójnego systemu opieki i wsparcia dziecka wraz z rodziną.

ZADANIA DO REALIZACJI

1) ZABEZPIECZENIE PODSTAWOWYCH POTRZEB DZIECKA I RODZINY

- dofinansowanie do posiłków dzieci tego wymagających w placówkach oświatowych,
- udzielanie pomocy żywnościowej rodzinom w trudnej sytuacji (Europejski program Pomocy Żywnościowej PEAD),
- udzielenie wsparcia finansowego rodzinom ubogim w ramach ustawy o pomocy społecznej,
- zapewnienie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla rodzin wychowujących dzieci, szczególnie dzieci niepełnosprawne, które stanowić będą pomoc rodzicom w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub gdy ich kompetencje rodzicielskie są niedostateczne,

2) ZAPOBIEGANIE POWSTANIU SYTUACJI WYMAGAJĄCYCH INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

- monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach dotkniętych dysfunkcjami,
- wsparcie psychologiczne, terapeutyczne („grupy wsparcia”) i prawne przez GPRPA oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy,
- podejmowanie działań celem podnoszenia kompetencji i ustawicznego doskonalenia wiedzy pracowników socjalnych,
- podejmowanie działań mających na celu usprawnić system wczesnego monitorowania sytuacji kryzysowych (szkolenia, spotkania, narady)
- cykliczne spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy - w którego skład wchodzić pracownicy socjalni, kuratorzy, policjanci, pracownicy oświaty, pracownicy Służby Zdrowia,

- aktualizacja strony www OPS-u pod kątem miejsc i form pomocy rodzinom dotkniętym kryzysem,
- promocja i wsparcie inicjatyw pokazujących wartości rodzinne (wzmocnienie roli i funkcji rodziny)
- współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wspieranie i propagowanie idei wolontariatu jako formy pomocy osobom wymagających wsparcia z zewnątrz

3) AKTYWIZACJA I WSPARCIE DZIECI Z RODZIN DOTKNIĘTYCH KRYZYSEM

- kontynuacja i rozwijanie placówek wsparcia dziennego w formie klubów młodzieżowych i świetlic środowiskowych dla dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem,
- zachęcanie dzieci z rodzin wieloproblemowych do uczestnictwa w zajęciach klubów młodzieżowych,
- promowanie pozytywnych wzorców rodzinnych,

WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ:

- liczba dzieci korzystających z posiłków,
- liczba rodzin korzystających z Banku Żywności,
- liczba rodzin wraz z dziećmi objętych pomocą,
- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu w pieczy zastępczej,
- liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem,
- liczba rodzin objęta wsparciem psychologa, prawnika, terapeuty,

- ilość szkoleń, konferencji, spotkań odbytych przez pracowników socjalnych,
- ilość i rodzaj instytucji współpracujących,
- liczba i rodzaj działań wolontariatu,
- liczba placówek wsparcia dziennego,
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach Klubów Młodzieżowych,
- liczba zorganizowanych eventów, konkursów, etc.

REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Samorząd lokalny,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy,
- 5) Komisariat Policji,
- 6) Placówki oświatowe,
- 7) PCPR w Poznaniu,
- 8) Ośrodki Zdrowia,
- 9) Organizacje pozarządowe,
- 10) Kościół.

Organem odpowiedzialnym za koordynację, realizację i inicjację nowych działań jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Murowanej Goślinie.

Lokalny system działań dotyczący rozwiązywania problemów społecznych w Murowanej Goślinie zakłada uczestnictwo i współdziałanie różnych instytucji i podmiotów.

Realizacja powyższego programu przewidziana jest na lata 2013-2015.

FINANSOWANIE

Finansowanie zadań zawartych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w Murowanej Goślinie na lata 2013 – 2015 odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta i Gminy Murowana Goślina,
- budżetu państwa – dotacje na dofinansowanie zadań własnych, zleconych

- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy unijnych.